

Examensuppsats

Viktor Sandström

Februari 2022

Inledning

I Delalands uppsats om lyssnandebeteenden beskriver han tre unika former av lyssnande¹. Han beskriver dem som det "taxonomiska", det "empatiska" och det "figurativa". Det första, det taxonomiska, är det som enligt Delalande förhåller sig närmast det traditionellt musikteoretiska analyserandet, att klassificera musikens beståndsdelar, deras "morfologiska enheters"². Det taxonomiska intresserar sig främst om relationerna mellan olika identifierbara ljud och klanger och hur de utvecklas över tid. I kontrast till det taxonomiska, det empatiska och figurativa skiljer sig just i sin tidsuppfattning av musiken och de tolkar inbördes relationer av ljud. Det empatiska lyssnandet, till skillnad från taxonomiskt, intresserar sig med att uppfatta musiken horisontellt, det omedelbara samspelet mellan klanger och hur det får en att känna. Istället för att höra helheten och dess samspel, insatser och uttoningar, försöker man sätta sig i det emotionella tillståndet som musiken, ögonblick för ögonblick försätter en i.

Det tredje och sista lyssnandebeteendet som Delalande identifierat är det figurativa. Den som lyssnar med detta perspektiv är intresserad av att associera fritt kring de ljud den hör, likt miljöer som beskriver ett narrativ. Där musiken översätts i lyssnarens huvud till att beskriva en scen eller plats som lyssnaren förnimmar i lyssnandet av musiken.

Detta klingade väldigt rätt hos mig när jag börjat arbeta med ett projekt som till viss del handlade om en sjukskrivning som jag genomgick under vintern och våren av 2021. Det började med att jag fattade tycke för de märkliga bortglömda miljöer som finns på sjukhus och mottagningar, där det känns som man kan ana en funktionalitet men som gått förlorad. Platser som någon gång i tiden haft ett ändamål att låta både patienter och personal tänka på något annat. Den offentliga i korridorer, eller som delade utrymme med en innergård, anlagd med buskar och träd och med monobloc³-stolar som nu var täckta av alger. Dessa platser präglade denna tid, men det flöt även in i min egen tillvaro, då jag i min

¹François Delalande (1998) *Music analysis and reception behaviours: Sommeil by Pierre Henry*, Journal of New Music Research, 27:1-2, 13-66, DOI: 10.1080/09298219808570738

²PIERRE SCHAEFFER!!!

³*Monobloc (chair)* [wiki], [https://en.wikipedia.org/wiki/Monobloc_\(chair\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Monobloc_(chair)) (Hämtad 06-02-22)

sjukskrivning på något sätt stod still, likt dessa platser. Mitt projekt, som från början var en idé om att tonsätta de här platserna, blev istället ett projekt om att tonsätta min egen stillastående vardag.

I den här processen, framförallt när jag mådde bättre, började jag arbeta med musiken, framförallt utifrån verktyget SuperCollider⁴. När jag skrev musiken reflekterade jag kring hur jag skrivit musik tidigare, främst under min utbildning, och att detta utgångsläge, att gestalta något utifrån ett minne eller känsla, var annorlunda. Under min utbildning kände jag att jag hade jagat ett ideal av vad elektroakustisk konstmusik är. En känsla av att inte hinna lära sig alla tekniker är aktuella inom det elektroakustiska fältet, och att ständigt göra musik som en på ett eller annat sätt är en del av en lärandeprocess, men som är påeldad av prestationsångest och en känsla av att inte veta vad man gör. En insikt var att mycket, om inte allt jag gjort under åren hade varit något likt en "tech-demo", ett ljudande exempel på vad denna teknik kan erbjuda, utan att kunna ha en känslomässig förankring till materialet.

Rubriker

Absolute vs Programmatic music.

- Joanna Demers - Listening through the noise: om hur man diskuterat vad fokus borde ligga i högre musikutbildningar, och att "absolut" musik har dominerat.

Musik som vetenskaplig forskning

- vad har det haft för konsekvenser för hur och vilken musik som skrivs, när materialet på utbildningar filtreras genom ett behov av att motivera sig som ett akademiskt ämne. Att detta fokus på att få vara vetenskaplig forskning har satt sitt spår i vad och hur man lär ut komposition, och främst elektronisk musik som är så fokuserad på teknik.

Mark Fishers tankar om hur utbildningar behöver motivera sin egen existens, kanske citatet om vilket förhållande lärare (institution) och elev har, vem som köper en tjänst av vem. Att högre utbildningar köper en tjänst, behöver ha elever som läser för att få ekonomiskt stöd, istället för att eleven köper sin utbildning av institutionen.

Teknik som inspiration

- Att inspireras av teknik, dess möjligheter och dess begränsningar. Detta är en viktig rubrik, då det är ett en viktig del av elektronisk musik, och en viktig del av mångas metod.

Linus Hillborgs examensarbete. exemplet med metal gear solid

⁴SuperCollider, <https://supercollider.github.io/> (Hämtad 06-02-22)

Tekniken som en börda

- Arbetssätt och teknologi som en merit, där ju otillgängligare något är, eller mer obskyrt, desto större vikt har det inom elektronisk musikkretsar.

Konceptet gate-keeping, att hålla på "the fruits of your labor" istället för att dela kunskap, för att ha ett övertag över ens jämlikar.

Maria Horns examensarbete - Om manligt och kvinnligt kodade egenskaper, och hur tekniken varit något som män länge fått höra att de har rätt att använda, för de har rätt att kontrollera världen, medan kvinnor inte har det. Detta har bidragit till att kvinnor inte har lika lätt in i rum som dominerats av män, men en tekno-jargong som passivt (eller aktivt) exkluderar kvinnor.

Fokuset på att bygga sitt verktyg, och att man kan gå vilse i den processen. Jean Baudrillard, högre upplösning av mediet, lägre upplösning av innehållet(?). La Meme Young-podcasten med Jessica Ekomane, där de pratar om den hypotetiska masterstudenten som spenderar 2 år att bygga sin enorma *patch*, som ska lösa alla problem och äntligen möjliggöra den där musiken som hen alltid drömt om, för att sedan gå vilse i syftet och tappa siktet på slutmålet, att göra musik.

Koppling till musiken

- Koppla till min musik, till EPn som jag gjorde som start för examensprojektet, och även de experiment som jag gjorde med ljud på sample-nivå. - Började med en idé om att tonsätta och dokumentera platser, de jag såg under min sjukskrivning, framförallt de övergivna offentliga rum som fanns i de miljöerna. Hur det projektet övergick till att dokumentera min egen vardag, som på något sätt länkades ihop med de platserna. Beskriv hur begreppet liminalitet kan användas för att beskriva båda dessa, då det beskriver att vara i tröskeln av någonting. En tröskelplats, en plats på vägen mellan två platser, eller en plats i en övergångsperiod, på väg till att bli något annat. Eller ett tröskeltillstånd, som i ritualen, där det finns ett före och ett efter, men under ritualen befinner man sig i ett mellanläge. Hur min situation som sjukskriven och bunden till mitt hem kunde ses som ett sådant tröskeltillstånd.

(Junk Space - tuffa arkitekten som Malte nämnde)

Skriv även om hur mitt tröskeltillstånd möjliggjorde att jag orkade lära mig saker som jag tidigare haft en stress för att lära mig, de i mina ögon upphöjda verktygen som jag tidigare hade kastat mig ut för att göra musik med, utan att riktigt veta hur man gjorde, och utan ett lugn kring vad jag ville göra.